

AZƏRBAYCAN VOKAL SƏNƏTİNİN BANİSİ BÜLBÜLÜN 120 İLLİK YUBULEYİNƏ HƏSR OLUNMUŞ FESTİVAL

Ecazkar səsi, şaqraq zəngülələri ilə bülbülləri susduran və buna görə də xalq tərəfindən Bülbül adlandırılan sənətkarımız Murtuza Məşədi Rza oğlu Məmmədov Azərbaycan vokal sənəti tarixində parlaq səhifə açmışdır. SSRİ xalq artisti (1938), SSRİ Dövlət mükafatı laureatı (1950) kimi fəxri adlarla təltif edilmiş, SSRİ-nin 2 dəfə Lenin Ordeninə, 2 Qırmızı Əmək Bayrağı ordeninə, “Şərəf nişanı” ordeninə, İtaliyanın Qaribaldi ordeninə və medallara layiq görülmüş professor (1950) Bülbülün şöhrəti doğma yurdumuzun sərhədlərini aşmışdır. O, peşəkar xanəndə kimi, ilk Azərbaycan operalarında çıxış etmişdir.

Bülbül sənətinin gücü onun geniş diapazonlu və məlahətli səsinə idi. Səlis bədii diksiyaya, böyük səhnə mədəniyyətinə malik olması onun ən ümdə xüsusiyyətlərindən olmuşdu. Böyük müğənnimiz Azərbaycan bəstəkarlarının vokal əsərlərini, muğamları, xalq mahnı və təsniflərini, o cümlədən xarici ölkə bəstəkarlarının opera ariyalarını və romansları özünəməxsus üslubda, aydın tələffüzlə ifa edirdi.

Azərbaycan müğənnilərinin böyük bir nəslinin yetişməsində Bülbülün xidmətlərinin əvəzsiz olduğunu bildirmək lazımdır. O, vokal sənətinin əsaslarını, öz pedaqoji prinsiplərini elmi-nəzəri və metodik cəhətdən də işləmişdir.

Xalqımız xüsusi qədirbilənləklə Bülbülün xatirəsini əziz tutur, gələcək nəsillər üçün onun adını əbədiləşdirir. 1961-ci il sentyabrın 26-da Bülbül dünyasını dəyişəndən bu günə kimi, radioda hər ayın 26-da onun nadir səsi yazılmış lent yazıları efirə verilir. Onu da qeyd etmək ki, Bülbülün 100 illik yubileyi onun həmvətənləri ilə yanaşı sənətinə pərəstiş edən bir çox xalqlar tərəfindən geniş qeyd olunmuşdu. Həmin ildən başlayaraq, mütəmadi olaraq, vokalçıların Bülbül adına beynəlxalq müsabiqəsi keçirilir. Bu müsabiqədə dünyanın bir çox ölkəsindən gəlmiş vokalçılar sənət yarışına çıxırlar.

Bülbülün 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev sərəncam imzalamışdır. İki gün ərzində 18-19 dekabr tarixində Bakı şəhərində “Bülbül 120” Musiqi Festivalının keçirilməsi təqvimdə 2017-ci ilin son ayının əlamətdar hadisə ilə yadda qalmasına səbəb oldu. Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin əmrinə əsasən Azərbaycan Milli Konservatoriyasının və həmin ali təhsil müəssisəsinin tərkibində fəaliyyət göstərən İncəsənət Gimnaziyasının birlikdə təşkilatçılığı ilə festival həyata keçdi. Festivalın hər iki günü zəngin musiqi və əlvan rəqs palitraları ilə orada iştirak edən qonaqlara yüksək təsir bağışladı. AMK-nın giriş hissəsində böyük müğənnimizin obrazını əks etdirən İncəsənət Gimnaziyasının “Təsviri və tətbiqi sənət” şöbəsinin şagirdlərinin əl işlərindən təşkil edilmiş sərgidə yağlı boya və qarışıq texnika janrlarında çəkilmiş 25 rəsm əsəri nümayiş etdirildi. Bülbülün surəti canlandırılan hər portret festival ab-havasının dərinləşməsinə bir qədər də güclü təsir göstərirdi.

İlk öncə AMK-nın rektoru, xalq artisti, professor Siyavuş Kərimi tədbir iştirakçılarını salamladı, festivalın əhəmiyyətini vurğuladı və iştirakçılara müvəffəqiyyətlər arzuladı. Daha sonra İncəsənət Gimnaziyasının xoreografiya şöbəsinin rəqs kollektivi çıxış etdi. Şagirdlərin ifasında Tahir Eynullayevin quruluş verdiyi “Şən rəqs”, “Qaza-

ği rəqsi” və “Tənzərə yallı”sı təqdim olundu. Xor kollektivinin də çıxışı yaddaqalan idi. İncəsənət Gimnaziyasının uşaq xoru “Qoy gülüm gəlsin, ay nənə” Azərbaycan xalq mahnısını ifa etdi. Adı çəkilən xor kollektivinin bədii rəhbəri və dirijoru Validə xanım Cəlilovadır. Həmin kollektiv 2017-ci ildə Beynəlxalq müsabiqələr laureatı adını qazanıb. Xor kollektivinin bu mahnını ifa etməsi də Bülbülün adı ilə sıx bağlıdır. Çünki onun musiqi tariximizdəki xidmətlərindən danışarkən folklorşünaslıq sahəsindəki fəaliyyətində qeyd etmək lazımdır. O, insanların hafizəsində qorunan musiqi folklorumuzu toplamaq, cilalamaq və fəvqəladə bir ifa ilə xalqa qaytarmaq istəyi ilə yaşayırdı. İndi əzbər bildiyimiz bir çox xalq mahnılarına, o cümlədən də “Qoy gülüm gəlsin, ay nənə” mahnısına Bülbül yeni həyat vermişdir. Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının nəzdində Elmi-Tədqiqat Musiqi Kabinetinin təşkili və burada Azərbaycan xalq musiqi incilərinin bəstəkarlarımız tərəfindən məşhur xalq sənətkarlarının ifasından nota köçürülməsi musiqi tariximizdə mühüm hadisə kimi qiymətləndirilməlidir. Bu kabinet 1932-ci ildən 1943-cü ilə kimi fəaliyyət göstərmiş, xalq musiqi nümunələrinin toplanması, sistemləşdirilməsi, nota köçürülüb çap olunması ilə məşğul olmuşdur. Bülbül o dövrdə konservatoriyada təhsil alan tələbələrə musiqi kabinetində fəaliyyətə cəlb etmişdir. Bu da xalq yaradıcılığına dərinədən nüfuz edən bəstəkar və etnomusiqişünasların yetişməsində, eləcə də Azərbaycan musiqi irsinin öyrənilməsində və yayılmasında böyük rol oynamışdır. Bütün bunlar Bülbülün Azərbaycan musiqi elmi sahəsindəki müstəsna xidmətlərini göstərən faktlardır.

“Bülbül 120” Festivalının ilk günü AMK-nın kitabxanasında keçirilən müsabiqə ilə davam etdirildi. İki saat ərzində 35 iştirakçının çıxışı dinlənildi. İncəsənət Gimnaziyası, Bakı şəhər musiqi məktəblərinin, 11 Növlü İnternat məktəbinin, 163 Növlü Bədii yaradıcılıq evinin, 5 Növlü Bakı Peşə Liseyinin, Uşaq yaradıcılıq mərkəzinin istedadlı şagirdlərinin və Azərbaycan Pedaqoji Universitetinin, Azərbaycan İqtisad Universi-

tetinin, Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinin, Bakı Dövlət Universitetinin tələbələrindən ifasında milli musiqi alətlərində Azərbaycan və xarici ölkə bəstəkarlarının əsərləri ifa edildi.

Festivalın ikinci günündə rektor S.Kərimi çıxış edərək festivalın keçirilməsində əməyi olan hər kəsə, xüsusilə də münisflər heyətinə təşəkkür etdi və müsabiqə iştirakçlarına uğurlar arzuladı. Daha sonra İncəsənət Gimnaziyasının şagirdlərindən ibarət rəqs qrupunun, həmçinin AMK-nın “Tələbə xoru”nun proqram üzrə çıxışları izləndi. Festivalda Özbəkistan Respublikasından dəvət olunmuş V.Uspenski adına ixtisaslaşdırılmış Musiqi Akademiya litseyinin “Meros” ansamblının bir qrup üzvləri də çıxış etdi.

Festivalın keçirildiyi müddətdə üç fərqli məkanda AMK-nın təyin etdiyi münisflər heyəti tərəfindən 100-dən çox müsabiqə iştirakçısı dinləndi. Həmin gün müsabiqədə AMK-nın və onun nəzdində fəaliyyət göstərən Musiqi Kollecinin, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin, Bakı Xoreoqrafiya Akademiyası Kollecinin tələbələrindən, eləcə də Bülbül adına orta ixtisas musiqi məktəbinin, AMK tərkibində İncəsənət Gimnaziyasının, 34 saylı musiqi məktəbinin, G.Şaroyev adına 35 saylı 11 illik musiqi məktəbinin, L. və M.Rostropoviçlər adına 21 saylı 11 illik musiqi məktəbinin, Q.Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbinin, Humanitar fənlər təmayüllü məktəb-liseyin, Bakı Kompüter Peşə Liseyinin, Abşeron rayon Xırda-lan şəhəri 11 illik musiqi məktəbinin şagirdlərinin ifa etdikləri musiqi əsərləri münisflər heyəti tərəfindən maraqla dinləndi. Onu da qeyd edək ki, həmin gün azərbaycanlı şagirdlər ilə yanaşı Qazaxstan və Özbəkistan Respublikalarını təmsil edən musiqiçilər də öz ifaçılıq bacarıqlarını nümayiş etdirdilər. Xarici ölkə iştirakçıları dombra, kıkobız, şerter, korqulu kimi alətlərdə qazax “küiy”lərini, özbək “makom”larını, xalq mahnılarını, o cümlədən qazax, özbək və azərbaycan bəstəkarlarının əsərlərini ifa etdilər. Festival günləri çərçivəsində Azərbaycan Milli Konservatoriyası və Özbəkistan Dövlət Konservatoriyası arasında imzalanan əməkdaşlıq Memorandumuna həsr olunmuş konsert də keçirildi. Konsertdə Özbəkistan Dövlət Konservatoriyası nəzdində Uspenski adına Musiqi Kollecinin “Miras” qrupu və AMK-nın musiqi kol-

lektivi konsert proqramı ilə çıxış etdilər. Beynəlxalq Muğam Mərkəzində keçirilən final konserti ilə festivala yekun vuruldu.

Fikrimizcə, “Bülbül 120” Festivalında iştirak edənlər peşəkar ifaçılığa yiyələnmək sahəsində böyük təcrübə əldə etdilər. Bu festival onların hafizəsində həm də əsl bayram əhval-ruhiyyəsi ilə yadda qaldı.

Bu festivalın keçirilməsi xalqımızın öz qüdrətli sənətkarını – Şuşa torpağının yetirməsi olan Bülbülün adını, sənətini daima yaşatdığını göstərir. Əmin ki, Azərbaycan xalqı yaşadıqca, Bülbül də yaşayacaqdır.

Fazilə Nəbiyeva

“Milli musiqi alətlərinin təkmilləşdirilməsi”
elmi-tədqiqat laboratoriyasının elmi işçisi